

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

*Матеріали
ІХ Всеукраїнської наукової конференції
(м. Умань, 23 березня 2023 р.)*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Національний університет «Острозька академія»

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Київський університет імені Бориса Грінченка

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК

Матеріали

ІХ Всеукраїнської наукової конференції

(м. Умань, 23 березня 2023 р.)

Умань

Візаві

2023

УДК 3:303.4(06)

A46

Головний редактор:

Бержанір А. Л., кандидат соціологічних наук, доцент, виконувач обов'язків завідувача кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Балановський Я. М., кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Запорожець М. О., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 14 від 30 березня 2023 р.)*

Актуальні дослідження суспільних наук : матеріали ІХ Всеукр. наук. А46 конф. (м. Умань, 23 берез. 2023 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. А. Л. Бержанір ; редкол.: Я. М. Балановський, М. О. Запорожець]. – Умань : Візаві, 2023. – 276 с.

Збірник містить тези доповідей учасників ІХ Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дослідження суспільних наук», яка відбулася 23 березня 2023 р. на базі історичного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, науково-педагогічних працівників, працівників органів державного управління, аспірантів та здобувачів вищої освіти з актуальних проблем суспільних наук та аналізу соціально-політичної і духовно-ідеологічної сфер життєдіяльності держави.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

З М І С Т

1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ

Балановський Я. М. СОЦІАЛЬНА МАТЕРІЯ У КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ... 8	8
Бержанір А. Л. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ 13	13
Гольд О. Ф. ГЛОБАЛІЗМ – АНТИГЛОБАЛІЗМ: VS ГІБРИДНІСТЬ ТА КРЕОЛІЗАЦІЯ 16	16
Корольова І. А. УКРАЇНКА 2-Ї ПОЛОВИНИ ХІХ СТ.: ЮРИДИЧНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ ТИСК 20	20
Тітова Л. О. СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ГЕЙМІФІКАЦІЇ 28	28
Троян С. С. ЛЮДИНА (НА ПРИКОРДОННІ) ПРИКОРДОННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД..... 30	30
Хміль В. В., Ващенко О. М. ПРО ДЕЯКІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ..... 34	34

2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТОЛОГІЇ

Базиліук М. М. ДОБРОВОЛЬЦІ КРАЇН БАЛТІЇ У СКЛАДІ ЗСУ..... 38	38
Бержанір І. А. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ 42	42
Вонсович С. Г. У ПОШУКАХ ТРАНЗИТОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ..... 44	44
Дяченко І. А. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ЦІННІСНИЙ ВИМІР..... 48	48
Кулик С. М. ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ РЕФЕРЕНДУМІВ У КРАЇНАХ СВІТУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА..... 52	52
Максимчук О. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ..... 57	57
Малиновський В. Я. ПРО РАШИЗМ..... 62	62
Метелєв І. Т. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЗАХИСТ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ..... 66	66

Миц І. І. ПОЛІТИЧНИЙ МЕМ ЯК МАНІПУЛЯТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ СВІДОМІСТЬ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ....	70
Ніколенко Ю. О. ЦІЛІ ТА МОТИВИ СУБ'ЄКТІВ ВИБОРЧОЇ ІНЖЕНЕРІЇ.....	73
Патійчук В. О. СУЧАСНІ ЗОВНІШНІ БЕЗПЕКОВІ ЗАГРОЗИ ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	77
Романюк Н. І. СУТНІСТЬ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ЯК НОВОГО ТИПУ КОНФЛІКТУ XXI СТ.	81
Щепановський Д. О. МОДЕРНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПОЛІТИКО-ВЛАДНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	86
3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ	
Астапова-Вязьміна О. І. ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ АРГУМЕНТ «FAKE NEWS».....	91
Гарбар С. В. ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У СВІТОВОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	94
Глушенко І. М. ВИКОРИСТАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ПІДХОДІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	98
Горкуша О. В. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО РЕЛІГІЄЗНАВСТВА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОДІЙ.....	101
Декарчук С. О. ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	106
Зайцев М. О., Запорожець М. О. ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ЯК ДІАЛЕКТИЧНИЙ ПРОЦЕС.....	108
Запорожець М. О. ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН.....	116
Кожушко Т. В. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТСУЧАСНОГО БУТТЯ.....	120
Корой І. М. «ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ» М. ЛІПМАНА ЯК ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ.....	124
Кошляба А. П. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	127

визначеність, континуум суб'єктивного ідеального значення та об'єктивної матеріальної форми, яка це значення символізує.

Описане вище теоретичне поняття виконує важливу гносеологічну функцію. По-перше, ним відображаються властивості специфічного виду матерії, а саме, матерії соціальної. По-друге, ним «схоплена» діалектична єдність матеріального та ідеального, об'єктивного та суб'єктивного, кінцевого та безкінечного. По-третє, ним окреслюються нові ракурси дослідження нескінченної багатогранності соціального як особливого виду матерії.

Список використаних джерел:

1. Матерія / Філософський енциклопедичний словник. URL: <https://9.slovaronline.com/2622-%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80> (дата звернення: 18.03.2023).
2. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение / пер. с фр., составление, послесловие и примечания А. Б. Гофмана. М.: Канон, 1995. 352 с.
3. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество / общ. ред., сост. и предисл. Ю. А. Соколова; пер. с англ. М.: Политиздат, 1992, 543 с.

Бержанір А. Л.,
к. соц. н., доцент кафедри
соціальних і правових дисциплін,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Сучасний етап розвитку підприємництва передбачає не тільки отримання прибутку, але й вирішення соціальних проблем власного персоналу, збільшення кількості робочих місць, підвищення якості товарів та послуг для споживачів,

внесення вкладу у розвиток місцевих громад та охорони навколишнього середовища. Тому багато підприємств, компаній починають здійснювати свою діяльність на засадах і принцип соціальної відповідальності.

Досвід економічно розвинутих держав свідчить, що від ефективності формування системи партнерських відносин приватного підприємництва, влади і громадянського суспільства в соціальній сфері багато в чому залежать якість життя населення і соціальна стабільність у країні. Процес глобалізації, притаманний сучасному бізнесу, визначив формування стандартів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та етичних правил підприємництва, започаткованих міжнародними організаціями [1].

Запровадження корпоративної соціальної відповідальності, наголошує О. Осінська [2, с. 127], дає підприємствам наступні вигоди:

- формується висока репутація в очах клієнтів (підвищується ціна бренду та лояльність клієнтів, налагоджуються партнерські зв'язки);
- з'являється можливість підвищити доходи, насамперед, через вирішення проблем з державними органами та органами контролю, налагодження дієвих відносин з ними;
- економія на залученні і утриманні висококваліфікованих спеціалістів;
- стандартизація (відповідно до міжнародних стандартів) дає змогу вийти на нові ринки;
- збільшення обсягу продажу та частки ринку;
- своєчасний доступ до актуальної інформації з компетентних джерел забезпечує швидкість реакції на критичні проблеми в регіоні та більш ефективно управління ризиками.

У науковій літературі поняття корпоративної соціальної відповідальності бізнесу інтерпретується як добровільні дії, безпосередньо пов'язані із діяльністю компанії та виходячи за її межі, роблять свій внесок у розвиток суспільства або окремих регіонів у соціальній, економічній та екологічній сферах. Деякі учені обґрунтовують її як усвідомлення корпораціями свого обов'язку і необхідності здійснювати у межах існуючої економічної системи

заходи, які відповідають потребам та інтересам різноманітних соціальних верств і прошарків.

Аналізуючи процеси впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Україні, бачимо, що протягом останнього часу поступово збільшується кількість компаній, які активно цим займаються. Наприклад, результати статистичного дослідження, проведеного командою Pro Bono Club Ukraine свідчать про посилення ефективності співпраці бізнесу з громадським сектором. Ними створено каталог КСВ-ініціатив, у якому проаналізована діяльність у цьому напрямку 53 компаній (з них: 52% – національні компанії і 48% – міжнародні компанії з українським представництвом [3].

Більшість компаній проводять освітні проекти, займаються поліпшенням умов праці та розвитку персоналу, а також організують благодійні збори коштів:

- освітні проекти (37 компаній);
- трудові відносини (поліпшення умов праці та розвитку персоналу) (31 компанія)
- благодійні збори коштів (31 компанія);
- інтелектуальне волонтерство (pro bono) (29 компаній);
- зелений офіс або еко-ініціативи компаній (28);
- антикорупційні практики компаній (13);
- практичне волонтерство (облаштування парків, фарбування приміщень лікарні) компаній (20);
- розвиток регіонів (ініціативи спрямовані на допомогу регіональним ініціативам) (25) [3].

Як бачимо, реалізація принципів корпоративної соціальної відповідальності сучасних компаній відповідає основним потребам і очікуванням суспільства. Усвідомлений підприємцями обов'язок проявляти активність у соціальній сфері знаходиться за межами їх безпосередньої виробничої діяльності. Проте понесені ними невиробничі витрати компенсуються зростанням прибутку, покращенням ставлення до них

споживачів і, відповідно, збільшенням обсягів продажу продукції, лояльністю громад у регіонах їх присутності тощо.

Рівень розвитку національної економіки зобов'язує докладати зусилля щодо забезпечення стабільного фінансового стану підприємств, їх конкурентоспроможності, збереження робочих місць, гідної оплати праці, підвищення якості персоналу. Усе це, у свою чергу, стає важливими чинниками подальшого економічного розвитку країни. За таких умов сукупність фінансово-економічного та соціального важелів створює синергетичний ефект, який впливає на покращення якості життя громадян.

Список використаних джерел:

1. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/24.pdf> (дата звернення: 2.03.2023).

2. Осінська О. Б. Теоретичні концепції соціального ринкового господарства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 19.7. С. 186–192.

3. Pro Bono Club Ukraine. Другий каталог КСВ-ініціатив. 2020–2021. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/11/catalog-iniciativ.pdf> (дата звернення: 10.03.2023).

Гольд О. Ф.,
к. філос. н., дослідник,
Центр MESOPOLHIS
Екс-Марсель університету

ГЛОБАЛІЗМ – АНТИГЛОБАЛІЗМ: VS ГІБРИДНІСТЬ ТА КРЕОЛІЗАЦІЯ

Виходячи з підходів дослідження теми, глобалізм та антиглобалізм vs гібридизація та креолізація як процесу сучасності, ми розглядаємо у контексті поліконфесійності з точки зору переходу суспільств від конвергенції до дивергенції в умовах війни, протистоянню змінам світового порядку та зіткненню варварства та цивілізації, макро- та -мікропроцесів соціуму.